

TARPTAUTINĖ KONVENCIJA DĖL ASMENŲ APSAUGOS NUO PRIVERSTINIO DINGIMO

Preambulė

Valstybės, šios Konvencijos Šalys,
atsižvelgdamos į valstybių įsipareigojimą pagal Jungtinių Tautų Chartiją skatinti visuotinę pagarbą žmogaus teisėms ir pagrindinėms laisvėms ir jų paisyti;
atsižvelgdamos į Visuotinę žmogaus teisių deklaraciją;
prisimindamos Tarptautinių ekonominių, socialinių ir kultūrinių teisių paktą, Tarptautinių pilietinių ir politinių teisių paktą ir kitus atitinkamus tarptautinius dokumentus žmogaus teisių, humanitarinės teisės ir tarptautinės baudžiamosios teisės srityje;
taip pat prisimindamos asmenų apsaugos nuo priverstinio dingimo deklaraciją, kurią 1992 m. gruodžio 18 d. Rezoliucija Nr. 47/133 priėmė Jungtinių Tautų Generalinė Asamblėja;
suprasdamos nepaprastą priverstinio dingimo, kuris yra nusikaltimas, o tam tikromis aplinkybėmis tarptautinėje teisėje apibrėžiamas kaip nusikaltimas žmoniškumui, rimtumą;
pasiryžusios užkirsti kelią priverstiniam dingimui ir kovoti su nebaudžiamumu už priverstinio dingimo nusikaltimus;
atsižvelgdamos į kiekvieno asmens teisę netapti priverstinio dingimo auka, nukentėjusių asmenų teisę į teisingumą ir žalos atlyginimą;
patvirtindamos kiekvieno nukentėjusio asmens teisę žinoti tiesą apie priverstinio dingimo aplinkybes ir dingusio asmens likimą, taip pat teisę laisvai ieškoti, gauti ir suteikti informacijos šiuo tikslu,
susitarė dėl šių straipsnių:

I dalis

1 straipsnis

1. Niekas neturi tapti priverstinio dingimo auka.
2. Jokios išimtinės aplinkybės, net jei tai būtų karo padėtis ar karo grėsmė, vidaus politinis nestabilumas ar bet kokia kitokia nepaprastoji padėtis, negali pateisinti priverstinio dingimo.

2 straipsnis

Šioje Konvencijoje „priverstinis dingimas“ – suėmimas, sulaikymas, pagrobimas ar kitoks laisvės atėmimas, vykdomi valstybės atstovų arba asmenų ar asmenų grupių, veikiančių valstybės leidimu, palaikymu ar pritarimu, kai atsisakoma pripažinti laisvės atėmimą ar slepiamas dingusio asmens likimas ar buvimo vieta, ir dėl to toks asmuo nebeginamas įstatymų.

3 straipsnis

Valstybės, šios Konvencijos Šalys, imasi atitinkamų priemonių 2 straipsnyje apibrėžtiems veiksams, įvykdytiems asmenų ar asmenų grupių, veikiančių be valstybės leidimo, palaikymo ar pritarimo, ištirti ir patraukti tokius asmenis atsakomybėn.

4 straipsnis

Valstybės, šios Konvencijos Šalys, imasi būtinų priemonių užtikrinti, kad priverstinis dingimas pagal jų baudžiamąją teisę būtų laikomas nusikaltimu.

5 straipsnis

Plačiai paplitusi ar sisteminga priverstinio dingimo praktika yra nusikaltimas žmoniškumui pagal galiojančią tarptautinę teisę ir sukelia joje nustatytus padarinius.

6 straipsnis

1. Valstybės, šios Konvencijos Šalys, imasi būtinų priemonių patraukti baudžiamojon atsakomybėn bent jau:

a) bet kurį asmenį, kuris įvykdo priverstinio dingimo nusikaltimą nurodo, kursto, skatina ar kėsina jį daryti arba yra priverstinio dingimo bendrininkas ar dalyvauja jame;

b) aukštesnes pareigas einantį pareigūną, kuris:

i) žinojo ar sąmoningai nepaisė informacijos, kuri aiškiai rodė, kad faktiškai jam pavaldūs ir jo kontroliuojami asmenys vykdė ar ketino vykdyti priverstinio dingimo nusikaltimą;

ii) buvo faktiškai atsakingas už veiklą, susijusią su priverstinio dingimo nusikaltimu, ir ją kontroliavo; ir

iii) nesiėmė visų būtinų ir pagrįstų priemonių pagal savo įgaliojimus, kad užkirstų kelią priverstinio dingimo nusikaltimui ar nuo jo sulaikytų arba kad perduotų bylą kompetentingoms institucijoms ištirti ir baudžiamajam persekiojimui pradėti;

c) šio straipsnio b punktu nepanaikinami griežtesni atsakomybės, pagal atitinkamą tarptautinę teisę taikomos karo vadui ar asmeniui, faktiškai einančiam karo vado pareigas, reikalavimai.

2. Joks bet kokios civilinės, karinės ar kitokios valstybės institucijos įsakymas ar nurodymas negali būti pagrindas priverstinio dingimo nusikaltimui pateisinti.

7 straipsnis

1. Valstybės, šios Konvencijos Šalys, bausmes už priverstinio dingimo nusikaltimo padarymą nustato atsižvelgdamos į ypatingą šio nusikaltimo sunkumą.

2. Valstybės, šios Konvencijos Šalys, gali nustatyti:

a) lengvinančias aplinkybes, ypač asmenims, įtrauktiems į priverstinio dingimo nusikaltimo vykdymą, kurie veiksmingai prisidėjo prie gyvų dingusių asmenų grąžinimo ar padėjo išaiškinti priverstinio dingimo atvejus arba nustatyti priverstinio dingimo nusikaltimo kaltininkus;

b) nepažeisdamos kitų baudžiamojo proceso procedūrų, sunkinančias aplinkybes, visų pirma tuo atveju, kai dingęs asmuo miršta ar priverstinio dingimo nusikaltimas įvykdomas nėščiujų, nepilnamečių, neįgaliųjų ar kitų ypač pažeidžiamų asmenų atžvilgiu.

8 straipsnis

Nepažeisdama 5 straipsnio,

1. Valstybė, šios Konvencijos Šalis, taikanti senaties terminą priverstinio dingimo nusikaltimui, imasi būtinų priemonių užtikrinti, kad patraukimo baudžiamojon atsakomybėn senaties terminas:

a) būtų ilgas ir proporcingas šio nusikaltimo ypatingam sunkumui;

b) prasidėtų nuo to momento, kai priverstinio dingimo nusikaltimas pasibaigia, atsižvelgiant į jo tęstinį pobūdį.

2. Valstybės, šios Konvencijos Šalys, užtikrina priverstinio dingimo aukų teisę į veiksmingas teisių gynimo priemones, kol nepasibaigęs senaties terminas.

9 straipsnis

1. Kiekviena Valstybė, šios Konvencijos Šalis, imasi būtinų priemonių apibrėžti savo kompetenciją vykdyti jurisdikciją priverstinio dingimo nusikaltimo atžvilgiu:

a) kai nusikaltimas padaromas bet kurioje jos jurisdikcijai priklausančioje teritorijoje arba toje valstybėje registruotame laive ar orlaivyje;

b) kai įtariamas nusikaltimo padarymu asmuo yra jos pilietis;

c) kai dingęs asmuo yra tos valstybės pilietis ir ta valstybė, šios Konvencijos Šalis, mano, kad tai tikslinga.

2. Kiekviena valstybė, šios Konvencijos Šalis, taip pat imasi priemonių, kurios gali būti būtinos nustatyti jos kompetenciją vykdyti jurisdikciją priverstinio dingimo nusikaltimo atžvilgiu, kai įtariamas nusikaltimo padarymu asmuo yra bet kurioje jos jurisdikcijai priklausančioje teritorijoje, išskyrus, kai valstybė, šios Konvencijos Šalis, išduoda ar perduoda nusikaltimo padarymu įtariamą asmenį kitai valstybei pagal savo tarptautinius įsipareigojimus ar perduoda jį tarptautiniam baudžiamajam teismui, kurio jurisdikciją yra pripažinusi.

3. Konvencija nepanaikinama jokia papildoma baudžiamoji jurisdikcija, vykdoma pagal nacionalinę teisę.

10 straipsnis

1. Bet kuri valstybė, šios Konvencijos Šalis, kurios teritorijoje yra asmuo, įtariamas padaręs priverstinio dingimo nusikaltimą, išnagrinėjusi turimą informaciją ir įsitikinusi, kad tai tikslinga, sulaiko tokį asmenį ar imasi kitų būtinų teisinių priemonių jo buvimui teritorijoje užtikrinti. Sulaikymas ir kitos teisinės priemonės turi būti tokios, kokios nustatytos tos valstybės, šios Konvencijos Šalies, teisėje, tačiau jos gali būti taikomos tik tokį laiką, kuris reikalingas užtikrinti asmens dalyvavimą baudžiamajame, perdavimo ar ekstradicijos procesuose.

2. Valstybė, šios Konvencijos Šalis, kuri ėmėsi šio straipsnio 1 dalyje minimų priemonių, nedelsdama atlieka parengtinį ar ikiteisminį tyrimą, kad nustatytų faktines aplinkybes. Ji informuoja 9 straipsnio 1 dalyje nurodytas valstybes, šios Konvencijos Šalis, apie priemones, kurių ji imasi pagal šio straipsnio 1 dalį, įskaitant sulaikymą ir jį pateisinančias aplinkybes, taip pat apie jos atlikto parengtinio tyrimo ar ikiteisminio tyrimo rezultatus, nurodydama, ar ketina vykdyti savo jurisdikciją.

3. Bet koks asmuo, sulaikytas pagal šio straipsnio 1 dalį, turi teisę nedelsdamas susisiekti su artimiausiu atitinkamu valstybės, kurios pilietis jis yra, atstovu arba, jei jis neturi pilietybės, su savo gyvenamosios vietos valstybės atstovu.

11 straipsnis

1. Valstybė, šios Konvencijos Šalis, kurios jurisdikcijai priklausančioje teritorijoje randamas asmuo, įtariamas padaręs priverstinio dingimo nusikaltimą, jei ji tokio asmens neišduoda ar neperduoda kitai valstybei pagal savo tarptautinius įsipareigojimus arba jo neperduoda tarptautiniam baudžiamajam teismui, kurio jurisdikciją yra pripažinusi, perduoda bylą nagrinėti savo kompetentingoms institucijoms, kad šios pradėtų baudžiamąjį persekiojimą.

2. Šio straipsnio 1 dalyje minėtos institucijos priima sprendimą taip pat kaip ir bet kurio kito sunkaus nusikaltimo atveju pagal savo nacionalinę teisę. 9 straipsnio 2 dalyje minimais atvejais patraukimo baudžiamojon atsakomybėn ir nuteisimo aplinkybėmis taikomos įrodinėjimo taisyklės jokių būdu neturi būti švelnesnės, negu taikomos 9 straipsnio 1 dalyje minimais atvejais.

3. Kiekvienam asmeniui, kurio atžvilgiu pradėtas baudžiamasis persekiojimas dėl priverstinio dingimo nusikaltimo, užtikrinamos vienodos sąlygos visuose proceso etapuose.

Bet kokiam asmeniui, teisiamam už priverstinio dingimo nusikaltimą, užtikrinamas teisingas procesas kompetentingame, nepriklausomame ir nešališkame pagal įstatymą įsteigtame teisme ar specializuotame teisme.

12 straipsnis

1. Valstybės, šios Konvencijos Šalys, užtikrina, kad bet kuris asmuo, įtariantis, kad kito asmens atžvilgiu buvo padarytas priverstinio dingimo nusikaltimas, turėtų teisę pranešti faktines aplinkybes kompetentingoms institucijoms, kurios skubiai ir nešališkai patikrina šiuos įtarimus ir prireikus neatidėliodamos imasi išsamaus ir nešališko tyrimo. Prireikus imamasi atitinkamų veiksmų užtikrinti, kad skundą padavęs asmuo, liudytojai, dingusio asmens giminaičiai ir jų gynėjas, taip pat tyrime dalyvaujantys asmenys būtų apsaugoti nuo bet kokio neteisėto elgesio ar bauginimų dėl pateikto skundo ar duotų parodymų.

2. Jei yra pakankamas pagrindas manyti, kad asmens atžvilgiu buvo padarytas priverstinio dingimo nusikaltimas, šio straipsnio 1 dalyje minimos institucijos pradeda tyrimą, net jei nėra oficialaus skundo.

3. Valstybės, šios Konvencijos Šalys, užtikrina, kad šio straipsnio 1 dalyje minimos institucijos:

a) turėtų būtinus įgaliojimus ir išteklius veiksmingam tyrimui atlikti, įskaitant galimybę susipažinti su dokumentais ir kita su jų tyrimu susijusia informacija;

b) turėtų galimybę, prireikus gavusios išankstinę teisminės institucijos, kuri šiuo klausimu turi priimti skubų sprendimą, leidimą patekti į bet kokią sulaikymo vietą ar bet kokią kitą vietą, jei yra pakankamas pagrindas manyti, kad joje gali būti dingęs asmuo.

4. Valstybės, šios Konvencijos Šalys, imasi būtinų priemonių, kad užkirstų kelią ir sankcionuotų veiksmus, kurie trukdo atlikti tyrimą. Visų pirma jos užtikrina, kad asmenys, įtariami padarę priverstinio dingimo nusikaltimą, neturėtų galimybės daryti įtakos tyrimo eigai taikydami spaudimo ar bauginimo priemones ar vykdydami atsakomuosius veiksmus prieš skundą pateikusį asmenį, liudytojus, dingusio asmens giminaičius ar jų gynėją arba tyrime dalyvaujančius asmenis.

13 straipsnis

1. Ekstradicijos tarp valstybių, šios Konvencijos Šalių, tikslais priverstinio dingimo nusikaltimas nelaikomas politiniu nusikaltimu ar nusikaltimu, susijusiu su politiniu nusikaltimu, arba nusikaltimu, padarytu dėl politinių motyvų. Atitinkamai prašymas dėl ekstradicijos dėl tokio nusikaltimo negali būti atmestas remiantis vien minėtais motyvais.

2. Priverstinio dingimo nusikaltimas laikomas nusikaltimu, už kurį išduodama, įtrauktu į visas valstybių, šios Konvencijos Šalių, ekstradicijos sutartis, sudarytas iki šios Konvencijos įsigaliojimo.

3. Valstybės, šios Konvencijos Šalys, įsipareigoja įtraukti priverstinio dingimo nusikaltimą į sąrašą nusikaltimų, už kuriuos išduodama, pagal bet kurią po šios Konvencijos įsigaliojimo jų sudarytą ekstradicijos sutartį.

4. Jei valstybė, šios Konvencijos Šalis, nustačiusi, kad ekstradicija gali būti vykdoma tik pagal galiojančią sutartį, gauna prašymą dėl ekstradicijos iš kitos valstybės, šios Konvencijos Šalies, su kuria ji nesudariusi ekstradicijos sutarties, ji šią Konvenciją gali laikyti būtinu teisiniu pagrindu ekstradicijai dėl priverstinio dingimo nusikaltimo įvykdyti.

5. Valstybės, šios Konvencijos Šalys, kurios nenustato, kad ekstradicija gali būti vykdoma tik pagal galiojančią sutartį, tarpusavyje pripažįsta priverstinio dingimo nusikaltimą kaip nusikaltimą, už kurį taikoma ekstradicija.

6. Visais atvejais ekstradicijai taikomos sąlygos, nustatytos valstybės, šios Konvencijos Šalies, į kurią kreipiamasi dėl ekstradicijos, teisės aktais arba galiojančiomis ekstradicijos sutartimis, įskaitant visų pirma sąlygas, susijusias su ekstradicijai taikomu mažiausios

bausmės reikalavimu ir pagrindus, kuriais remiantis valstybė, šios Konvencijos Šalis, į kurią kreipiamasi dėl ekstradicijos, gali atsisakyti išduoti ar taikyti tam tikras sąlygas ekstradicijai.

7. Nė viena šios Konvencijos nuostata negali būti aiškinama kaip įpareigojanti išduoti asmenį, jei valstybė, šios Konvencijos Šalis, į kurią kreipiamasi dėl ekstradicijos, turi svarų pagrindą manyti, kad prašymas pateiktas siekiant asmens baudžiamojo persekiojimo ar nubaudimo dėl tokio asmens lyties, rasės, religijos, tautybės, etninės kilmės, politinių įsitikinimų ar priklausymo konkrečiai socialinei grupei arba jei tokio prašymo patenkinimas pakenktų tam asmeniui dėl bet kurios iš išvardytų priežasčių.

14 straipsnis

1. Valstybės, šios Konvencijos Šalys, teikia viena kitai didžiausią įmanomą tarpusavio teisinę pagalbą baudžiamosiose bylose, pradėtose dėl priverstinio dingimo nusikaltimo, įskaitant visų turimų įrodymų, kurie būtini bylai, pateikimą.

2. Tokiai tarpusavio teisei pagalbai taikomos prašomosios valstybės, šios Konvencijos Šalies, vidaus teisėje arba galiojančiose tarpusavio teisinės pagalbos sutartyse nustatytos sąlygos, įskaitant visų pirma sąlygas, susijusias su pagrindais, kuriais remdamasi prašomoji valstybė, šios Konvencijos Šalis, gali atsisakyti suteikti tarpusavio teisinę pagalbą arba iškelti teisinės pagalbos teikimo sąlygas.

15 straipsnis

Valstybės, šios Konvencijos Šalys, bendradarbiauja viena su kita ir teikia viena kitai didžiausią įmanomą tarpusavio teisinę pagalbą, siekdamos padėti priverstinio dingimo aukoms, ieškomoms dingusių asmenų, nustatydamos jų buvimo vietą ir išlaisvindamos juos, o jų mirties atveju ekshumuodamos ir grąžindamos jų palaikus bei nustatydamos jų tapatybę.

16 straipsnis

1. Nė viena valstybė, šios Konvencijos Šalis, neišsiunčia, negrąžina (*refouler*), neperduoda ar neišduoda asmens kitai valstybei, jei yra svarių priežasčių manyti, kad tokiam asmeniui kils priverstinio dingimo pavojus.

2. Siekdamos nustatyti, ar yra tokių priežasčių, kompetentingos institucijos atsižvelgia į visas susijusias aplinkybes, įskaitant, jei taikytina, tai, ar atitinkamoje valstybėje yra sistemingai daromi sunkūs, akivaizdūs ar masiniai žmogaus teisių pažeidimai ar sunkūs tarptautinės humanitarinės teisės pažeidimai.

17 straipsnis

1. Niekas negali būti slapta kalinamas.

2. Nepažeisdamos kitų tarptautinių valstybės, šios Konvencijos Šalies, įsipareigojimų, susijusių su laisvės atėmimu, valstybės, šios Konvencijos Šalys, savo teisės aktuose:

a) nustato sąlygas, kuriomis galima duoti įsakymus dėl laisvės atėmimo;

b) nurodo institucijas, įgaliotas duoti įsakymus dėl laisvės atėmimo;

c) užtikrina, kad kiekvienas asmuo, kuriam atimama laisvė, būtų laikomas tik oficialiai pripažintose ir prižiūrimose laisvės atėmimo vietose;

d) užtikrina, kad kiekvienam asmeniui, kuriam atimama laisvė, būtų leista susisiekti ir būti lankomam savo šeimos narių, gynėjo ar kito jo pasirinkto asmens laikantis įstatymais nustatytų sąlygų arba, jei toks asmuo yra užsienietis, susisiekti su savo konsulinėmis įstaigomis pagal galiojančią tarptautinę teisę;

e) užtikrina galimybę kompetentingoms ir teisiškai įgaliotoms institucijoms lankytis asmenų laisvės atėmimo vietose; jei būtina, gavus išankstinį teisminės institucijos leidimą;

f) užtikrina, kad kiekvienas asmuo, kuriam atimta laisvė, arba, įtariant priverstinį dingimą, kadangi laisvės netekęs asmuo negali pasinaudoti šia savo teise, bet kokie teisėtą interesą turintys asmenys, pavyzdžiui, laisvės netekusio asmens giminės, jų atstovai ar gynėjas bet kokiomis aplinkybėmis turėtų teisę kreiptis į teismą, kad šis galėtų neatidėliodamas nuspręsti, ar laisvės atėmimas yra teisėtas, ir nurodytų paleisti asmenį, jei laisvės atėmimas yra neteisėtas.

3. Valstybės, šios Konvencijos Šalys, užtikrina, kad būtų kaupiami ir tvarkomi vienas ar daugiau laisvės netekusių asmenų naujausių oficialių registrų ir (arba) archyvas, kuriuo, esant pageidavimui, galėtų skubiai pasinaudoti bet kokia teisminė ar kitokia kompetentinga institucija ar institucija, įgaliota tuo suinteresuotos valstybės, šios Konvencijos Šalies, įstatymais ar bet kokiais atitinkamais tarptautiniais teisiniais dokumentais, kurių šalis yra suinteresuota valstybė. Ten pateikta informacija turi apimti bent jau:

- a) laisvės netekusio asmens tapatybę;
- b) asmens laisvės atėmimo datą, laiką ir vietą, asmens laisvę atėmusios institucijos duomenis;
- c) instituciją, nurodžiusią atimti laisvę, ir laisvės atėmimo priežastis;
- d) instituciją, atsakingą už laisvės atėmimo priežiūrą;
- e) laisvės atėmimo vietą, priėmimo į laisvės atėmimo vietą datą bei laiką ir už laisvės atėmimo vietą atsakingą instituciją;
- f) duomenis, susijusius su laisvės netekusio asmens sveikatos būkle;
- g) tuo atveju, jei asmuo miršta laisvės atėmimo metu – mirties aplinkybės ir priežastis, taip pat palaikų buvimo vietą;
- h) paleidimo ar perkėlimo į kitą laisvės atėmimo vietą datą ir laiką, paskirties vietą ir už perkėlimą atsakingą instituciją.

18 straipsnis

1. Pagal 19 ir 20 straipsnius, valstybės, šios Konvencijos Šalys, užtikrina bet kokiam asmeniui, turinčiam teisėtą interesą į tokią informaciją, pavyzdžiui, laisvės netekusio asmens giminaičiams, jų atstovams ar gynėjui, galimybę gauti bent jau tokią informaciją:

- a) laisvės atėmimą paskyrusi institucija;
- b) data, laikas ir vieta, kai asmuo neteko laisvės ir buvo priimtas į laisvės atėmimo vietą;
- c) institucija, atsakinga už laisvės atėmimo priežiūrą;
- d) laisvės netekusio asmens buvimo vieta, įskaitant, perkėlimo į kitą laisvės atėmimo vietą atveju, paskirties vietą ir instituciją, atsakingą už perkėlimą;
- e) paleidimo data, laikas ir vieta;
- f) duomenys apie laisvės netekusio asmens sveikatos būklę;
- g) tuo atveju, jei asmuo miršta laisvės atėmimo metu – mirties aplinkybės ir priežastys, taip pat palaikų buvimo vieta.

2. Prireikus imamasi atitinkamų priemonių 1 dalyje minimiems asmenims, taip pat tyrime dalyvaujantiems asmenims apsaugoti nuo bet kokio netinkamo elgesio, bauginimo ar sankcijų už informacijos apie laisvės netekusį asmenį ieškojimą.

19 straipsnis

1. Asmens duomenys, įskaitant medicininius ir genetinius duomenis, kurie renkami ir (arba) perduodami vykdant dingusio asmens paiešką, nenaudojami ir neprieinami kitais nei dingusio asmens paieškos tikslais. Tai neapriboja tokios informacijos naudojimo baudžiamuosiuose procesiniuose veiksmuose, susijusiuose su priverstinio dingimo nusikaltimu, ar įgyvendinant teisę gauti žalos atlyginimą.

2. Asmens duomenų, įskaitant medicininius ir genetinius duomenis, rinkimas,

tvarkymas, naudojimas ir laikymas neturi pažeisti žmogaus teisių, pagrindinių laisvių ar žmogiškojo orumo ar turėti tokio pažeidimo poveikį.

20 straipsnis

1. Tik jei asmuo yra ginamas įstatymų ir laisvės atėmimui taikoma teisminė kontrolė, teisė į 18 straipsnyje minimą informaciją gali būti ribojama išimtiniais atvejais, kai tai yra griežtai būtina ir nustatyta įstatymuose, ir jei informacijos perdavimas pažeistų asmens privatumą ar saugumą, trukdytų baudžiamajam tyrimui, ar dėl kitų lygiaverčių įstatymuose nustatytų priežasčių ir laikantis galiojančios tarptautinės teisės ir šios Konvencijos tikslų. Jokiais atvejais neribojama teisė į 18 straipsnyje minimą informaciją, jei tai galėtų būti 2 straipsnyje apibrėžtas elgesys arba 17 straipsnio 1 dalies pažeidimas.

2. Nepažeisdamos asmens laisvės atėmimo teisėtumo svarstymo procedūros, valstybės, šios Konvencijos Šalys, garantuoja 18 straipsnio 1 dalyje minimiems asmenims teisę į greitą ir veiksmingą teisminės gynybos priemonę, siekiant neatidėliotinai gauti 18 straipsnio 1 dalyje minimą informaciją. Teisė pasinaudoti teisminės gynybos priemone negali būti atimta ar ribojama jokiais aplinkybėmis.

21 straipsnis

Valstybės, šios Konvencijos Šalys, imasi būtinų priemonių užtikrinti, kad asmenys, kuriems buvo atimta laisvė, būtų paleisti taip, kad būtų galima patikimai patikrinti, ar jie iš tikrųjų buvo paleisti. Valstybės, šios Konvencijos Šalys, taip pat imasi būtinų priemonių, kad užtikrintų fizinį tokių asmenų neliečiamumą ir jų galimybę visiškai įgyvendinti savo teises paleidimo metu, nepažeidžiant jokių įpareigojimų, kurie tokiems asmenims gali būti taikomi pagal nacionalinę teisę.

22 straipsnis

Nepažeisdamos 6 straipsnio, valstybės, šios Konvencijos Šalys, imasi būtinų priemonių užkirsti kelią ir taikyti sankcijas už tokius veiksmus:

a) 17 straipsnio 2 dalies f punkte ir 20 straipsnio 2 dalyje minimų teisių gynimo priemonių atidėjimas ar trukdymas;

b) bet kokio asmens laisvės atėmimo neregistravimas arba bet kokios klaidingos informacijos užregistravimas, jei už oficialų registrą atsakingas pareigūnas žinojo arba turėjo žinoti, kad tokia informacija yra klaidinga;

c) atsisakymas suteikti informaciją apie asmens laisvės atėmimą arba klaidingos informacijos suteikimas, nors ir buvo laikytasi teisinių tokios informacijos suteikimo reikalavimų.

23 straipsnis

1. Valstybės, šios Konvencijos Šalys, užtikrina, kad teisėsaugos darbuotojų, civilių ir kariškių, medicinos personalo, valstybės pareigūnų ir kitų asmenų, galinčių dalyvauti laikant bet kokią laisvės netekusį asmenį laisvės atėmimo vietoje ar elgiantis su juo, mokymas apimtų būtiną švietimą ir informaciją, susijusią su svarbiomis šios Konvencijos nuostatomis, siekiant:

a) užkirsti kelią tokiems pareigūnams dalyvauti darant priverstinio dingimo nusikaltimus;

b) pabrėžti priverstinio dingimo prevencijos ir tyrimo svarbą;

c) užtikrinti būtinumą kuo skubiau išaiškinti priverstinio dingimo atvejus pripažinimą.

2. Valstybės, šios Konvencijos Šalys, užtikrina, kad būtų draudžiami įsakymai ar nurodymai, kuriais įsakoma, leidžiamas ar skatinamas priverstinis dingimas. Valstybės, šios

Konvencijos Šalys, užtikrina, kad asmuo, atsisakantis paklusti tokiam įsakymui, nebūtų nubaustas.

3. Valstybės, šios Konvencijos Šalys, imasi būtinų priemonių užtikrinti, kad šio straipsnio 1 dalyje minimi asmenys, turintys pagrindo manyti, kad buvo įvykdytas ar planuojamas priverstinis dingimas, praneštų apie tai savo viršininkams ir, jei būtina, atitinkamoms valdžios institucijoms ar įstaigoms, turinčioms kontrolės ar skundų nagrinėjimo įgaliojimus.

24 straipsnis

1. Šioje Konvencijoje „auka“ – dingęs asmuo ar bet kuris asmuo, patyręs žalą, kuri yra tiesioginis priverstinio dingimo padarinys.

2. Visos aukos turi teisę žinoti tiesą apie priverstinio dingimo aplinkybes, tyrimo eigą ir rezultatus bei dingusių asmenų likimą. Valstybės, šios Konvencijos Šalys, imasi atitinkamų priemonių šiuo atžvilgiu.

3. Valstybės, šios Konvencijos Šalys, imasi visų atitinkamų priemonių dingusių asmenų paieškai, jų buvimo vietai nustatyti ir jiems išlaisvinti, o mirties atveju – nustatyti palaikų buvimo vietą, juos pagerbti ir grąžinti.

4. Valstybės, šios Konvencijos Šalys, užtikrina savo teisinėje sistemoje priverstinio dingimo aukų teisę į žalos atlyginimą ir į neatidėliotiną, sąžiningą bei lygiavertę kompensaciją.

5. Šio straipsnio 4 dalyje minima teisė į žalos atlyginimą apima turtinę ir neturtinę žalą ir, jei tinkama, kitas žalos atlyginimo formas, pavyzdžiui:

- a) restituciją;
- b) reabilitaciją;
- c) reikalavimų įvykdymą, įskaitant orumo ir reputacijos atkūrimą;
- d) nepasikartojimo užtikrinimą.

6. Valstybės, šios Konvencijos Šalys, nepažeisdamos įsipareigojimo tęsti tyrimą, iki paaiškės dingusio asmens likimas, imasi atitinkamų veiksmų dėl dingusių asmenų, kurių likimas neaiškus, ir jų giminaičių teisinės padėties tokiose srityse kaip socialinė gerovė, finansiniai reikalai, šeimos teisė ir nuosavybės teisė.

7. Valstybės, šios Konvencijos Šalys, užtikrina teisę steigti ir laisvai dalyvauti organizacijose ar asociacijose, siekiančiose nustatyti priverstinio dingimo aplinkybes ir dingusių asmenų likimą, taip pat padėti priverstinio dingimo aukoms.

25 straipsnis

1. Valstybės, šios Konvencijos Šalys, imasi būtinų priemonių, kad pagal savo baudžiamąją teisę užkirstų kelią ir nubaustų už:

a) neteisėtą vaikų, kurie yra priverstinio dingimo aukos, vaikų, kurių tėvas, motina ar teisėtas globėjas yra priverstinio dingimo aukos, ar vaikų, kurie gimsta priverstinio dingimo aukai, jų motinai, būnant nelaisvėje, atskyrimą;

b) šio straipsnio 1 dalies a punkte nurodytų vaikų tapatybę patvirtinančių dokumentų klastojimą, slėpimą ar sunaikinimą.

2. Valstybės, šios Konvencijos Šalys, imasi būtinų priemonių šio straipsnio 1 dalies a punkte nurodytiems vaikams surasti ir jų tapatybei nustatyti, taip pat grąžinti juos į jų kilmės šeimas, laikantis teisinių procedūrų ir galiojančių tarptautinių susitarimų.

3. Valstybės, šios Konvencijos Šalys, padeda viena kitai vykdydamos šio straipsnio 1 dalies a punkte nurodytų vaikų paiešką, nustatydamos jų tapatybę ir buvimo vietą.

4. Prireikus apsaugoti šio straipsnio 1 dalies a punkte nurodytų vaikų interesus ir jų teisę išlaikyti arba susigrąžinti savo tapatybę, įskaitant savo pilietybę, vardą ir pavardę ir šeiminius ryšius, pripažįstamus įstatymo, valstybėse, šios Konvencijos Šalyse,

pripažįstančiose įvaikinimo sistemą ar kitas vaikų įkurdinimo formas, turi būti patvirtintos teisinės procedūros, kurios leistų peržiūrėti įvaikinimo ar įkurdinimo procedūrą ir prireikus nutraukti bet kokių vaikų, gimusių priverstinio dingimo aplinkybėmis, įvaikinimą ar įkurdinimą.

5. Visais atvejais ir ypač visais su šiuo straipsniu susijusiais klausimais pirmiausia turėtų būti atsižvelgiama į vaiko interesus, o vaikas, galintis išreikšti savo nuomonę, turi turėti teisę ją laisvai išreikšti ir į vaiko nuomonę turi būti tinkamai įsiklausoma atsižvelgiant į vaiko amžių ir brandą.

II dalis

26 straipsnis

1. Šioje Konvencijoje nustatytoms funkcijoms atlikti įkuriamas Priverstinio dingimo komitetas (toliau – Komitetas). Komitetą sudaro dešimt aukštos moralės ekspertų, turinčių pripažintą kompetenciją žmogaus teisių srityje, kurie veikia savarankiškai, nepriklausomai ir nešališkai. Valstybės, šios Konvencijos Šalys, renka Komiteto narius laikydamosi teisingo geografinio pasiskirstymo principo. Turi būti deramai atsižvelgiama į asmenų, turinčių atitinkamos teisinės patirties, dalyvavimo naudingumą ir į lyčių atstovavimo pusiausvyrą.

2. Komiteto nariai renkami slaptu balsavimu iš valstybių, šios Konvencijos Šalių, sudarytų jų piliečių sąrašų kas dveji metai vykstančiuose valstybių, šios Konvencijos Šalių, posėdžiuose, kuriuos tuo tikslu sušaukia Jungtinių Tautų Generalinis Sekretorius. Tokiuose posėdžiuose, kuriuose kvorumą sudaro du trečdaliai valstybių, šios Konvencijos Šalių, į Komitetą išrenkami daugiausia balsų ir absoliučią daugumą posėdyje dalyvaujančių ir balsuojančių valstybių, šios Konvencijos šalių, atstovų balsų surinkę asmenys.

3. Pirmieji rinkimai rengiami ne vėliau kaip po šešių mėnesių nuo šios Konvencijos įsigaliojimo dienos. Jungtinių Tautų Generalinis Sekretorius prieš keturis mėnesius iki kiekvienų rinkimų dienos nusiunčia raštą valstybėms, šios Konvencijos Šalims, kuriuo pakviečia jas per tris mėnesius pateikti kandidatūras. Generalinis Sekretorius parengia visų kandidatų abėcėlinį sąrašą, nurodydamas valstybę, šios Konvencijos Šalį, kuri iškelia savo kandidatą, ir tokį sąrašą pateikia visoms valstybėms, šios Konvencijos Šalims.

4. Komiteto nariai renkami ketverių metų kadencijai. Jie gali būti perrinkti vieną kartą. Tačiau per pirmuosius rinkimus išrinktų penkių narių kadencija baigiasi praėjus dvejiems metams; iš karto po pirmųjų rinkimų šio straipsnio 2 dalyje nurodyto posėdžio pirmininkas burtais išrenka tokių penkių asmenų pavardes.

5. Jei Komiteto narys miršta arba atsistatydina, arba dėl bet kokios kitos priežasties nebegali eiti savo pareigų Komitete, jį paskyrusi valstybė, šios Konvencijos Šalis, laikydamosi šio straipsnio 1 dalyje nustatytų kriterijų, iš savo piliečių skiria kitą kandidatą likusiam kadencijos laikui; tai turi būti patvirtinta valstybių, šios Konvencijos Šalių, daugumos. Toks patvirtinimas laikomas gautu, jei pusė ar daugiau valstybių, šios Konvencijos Šalių, per šešias savaites nuo Jungtinių Tautų Generalinio Sekretoriaus pranešimo apie siūlomą paskyrimą neatsako neigiamai.

6. Komitetas nustato savo darbo tvarkos taisykles.

7. Jungtinių Tautų Generalinis Sekretorius suteikia Komitetui visas veiksmingai jo funkcijas atlikti būtinas priemones, darbuotojus ir įrangą. Jungtinių Tautų Generalinis Sekretorius šaukia pirmąjį Komiteto posėdį.

8. Komiteto nariai turi teisę į sąlygas, privilegijas ir imunitetus, kuriais naudojasi ekspertai, atliekantys Jungtinių Tautų pavedimus, kaip nustatyta atitinkamuose Konvencijos dėl Jungtinių Tautų privilegijų ir imunitetų straipsniuose.

9. Valstybės, šios Konvencijos Šalys, bendradarbiauja su Komitetu ir padeda jo nariams vykdyti savo įgaliojimus tik tiek, kiek tai susiję su tomis Komiteto funkcijomis, kurias valstybė, šios Konvencijos Šalis, pripažino.

27 straipsnis

Valstybių, šios Konvencijos Šalių, konferencija, kurioje vertinama Komiteto veikla ir laikantis 44 straipsnio 2 dalyje nustatytos tvarkos nusprendžiama, ar šios Konvencijos laikymosi priežiūrą pagal 28–36 straipsniuose aprašytas funkcijas tiktų perduoti kitam organui (neatmetant jokios galimybės), vyksta ne anksčiau kaip po ketverių ir ne vėliau kaip po šešerių metų nuo šios Konvencijos įsigaliojimo.

28 straipsnis

1. Neviršydamas šios Konvencijos suteiktos kompetencijos, Komitetas bendradarbiauja su visais atitinkamais Jungtinių Tautų organais, biurais, specializuotomis agentūromis ir fondais, su pagal tarptautines sutartis įsteigtais organais pagal specialias Jungtinių Tautų procedūras ir su atitinkamomis regioninėmis tarpvyriausybėmis organizacijomis ar organais, taip pat su atitinkamomis valstybių institucijomis, agentūromis ar tarnybomis, savo veikla siekiančiomis apsaugoti visus asmenis nuo priverstinio dingimo.

2. Vykdydamas savo įgaliojimus, Komitetas konsultuojasi su pagal atitinkamus tarptautinius žmogaus teisių dokumentus įsteigtais kitais organais, ypač su Žmogaus teisių komitetu, įsteigtu pagal Tarptautinį pilietinių ir politinių teisių paktą, kad būtų užtikrintas jų atitinkamų pastabų ir rekomendacijų suderinamumas.

29 straipsnis

1. Valstybės, šios Konvencijos Šalys, per Jungtinių Tautų Generalinį Sekretorių pateikia Komitetui ataskaitą dėl priemonių, kurių imasi vykdydamos savo įsipareigojimus pagal šią Konvenciją, per dvejus metus nuo šios Konvencijos įsigaliojimo konkrečiai valstybei, šios Konvencijos Šaliai.

2. Jungtinių Tautų Generalinis Sekretorius sudaro galimybę susipažinti su šia ataskaita visoms valstybėms, šios Konvencijos Šalims.

3. Komitetas svarsto kiekvieną ataskaitą ir pateikia tokius komentarus, pastabas ar rekomendacijas, kurių, jo nuomone, reikia. Komentarai, pastabos ar rekomendacijos nusiunčiami suinteresuotai valstybei, šios Konvencijos Šaliai, kuri savo iniciatyva ar Komiteto prašymu gali pateikti savo atsakymą.

4. Komitetas taip pat gali prašyti, kad valstybės, šios Konvencijos Šalys, pateiktų papildomos informacijos apie šios Konvencijos įgyvendinimą.

30 straipsnis

1. Dingusio asmens giminės, jų teisėti atstovai, gynėjas ar bet koks jų įgaliotas asmuo, taip pat bet kuris teisėtą interesą turintis asmuo gali skubos tvarka pateikti Komitetui prašymą ieškoti dingusio asmens ir jį surasti.

2. Jei Komitetas mano, kad prašymas imtis skubių veiksmų, pateiktas pagal šio straipsnio 1 dalį:

- a) nėra akivaizdžiai nepagrįstas;
 - b) juo nepiktnaudžiaujama tokių prašymų pateikimo teise;
 - c) jau buvo tinkamai pateiktas suinteresuotos valstybės, šios Konvencijos Šalies, kompetentingoms institucijoms, pavyzdžiui, institucijoms, įgaliotoms atlikti tyrimą, jei yra tokia galimybė;
 - d) nėra nesuderinamas su šios Konvencijos nuostatomis; ir
 - e) tas pats klausimas nėra nagrinėjamas pagal kitą tarptautinio tyrimo ar sureguliuavimo procedūrą;
- jis paprašo suinteresuotos valstybės, šios Konvencijos Šalies, per Komiteto nustatytą

laiką pateikti informacijos apie ieškomų asmenų padėtį.

3. Komitetas, atsižvelgdamas į valstybės, šios Konvencijos Šalies, pagal šio straipsnio 2 dalį pateiktą informaciją gali perduoti rekomendacijas valstybei, šios Konvencijos Šaliai, įskaitant prašymą, kad valstybė, šios Konvencijos Šalis, imtųsi visų būtinų priemonių, įskaitant laikinas apsaugos priemones, atitinkamo asmens buvimo vietai nustatyti ir apsaugoti jį pagal šią Konvenciją ir per nustatytą laiką informuotų Komitetą apie taikytas priemones, atsižvelgiant į skubos atvejį. Komitetas informuoja asmenį, pateikiantį prašymą imtis skubių veiksmų, apie savo rekomendacijas ir informaciją, kurią jam pateikė valstybė, kai tik tokia informacija gaunama.

4. Komitetas toliau stengiasi bendradarbiauti su tokia valstybe, šios Konvencijos Šalimi, kol paaiškėja ieškomo asmens likimas. Prašymą pateikęs asmuo nuolat informuojamas.

31 straipsnis

1. Valstybė, šios Konvencijos Šalis, gali šios Konvencijos ratifikavimo metu arba bet kuriuo metu vėliau paskelbti, kad ji pripažįsta Komiteto kompetenciją gauti ir svarstyti iš jos jurisdikcijai priklausančių asmenų ar jų vardu gautus pranešimus, kuriuose teigiama, kad jie yra aukos dėl to, kad tokia valstybė, šios Konvencijos Šalis, pažeidžia šios Konvencijos nuostatas. Komitetas nepriima pranešimų apie valstybę, šios Konvencijos Šalį, kuri nepaskelbė pripažįstanti tokią Komiteto kompetenciją.

2. Komitetas pranešimą laiko nepriimtiniu, jei:

a) pranešimas yra anoniminis;

b) piktnaudžiaujama teise pateikti tokius pranešimus arba pranešimas yra nesuderinamas su šios Konvencijos nuostatomis;

c) tas pats klausimas nagrinėjamas pagal kitą tarptautinio tyrimo arba sureguliuavimo procedūrą; arba jei

d) nebuvo panaudotos visos valstybės vidaus teisinės gynybos priemonės. Ši taisyklė netaikoma, kai teisinės gynybos priemonių taikymas yra nepagrįstai vilkinamas.

3. Jei Komitetas mano, kad pranešimas atitinka šio straipsnio 2 dalyje nustatytus reikalavimus, jis perduoda pranešimą atitinkamai valstybei, šios Konvencijos Šaliai, prašydamas pateikti pastabas ir komentarus per Komiteto nustatytą terminą.

4. Bet kuriuo metu po pranešimo gavimo ir prieš priimdamas sprendimą iš esmės, Komitetas gali perduoti tokiai valstybei, šios Konvencijos Šaliai, skubos tvarka nagrinėti prašymą taikyti tokias laikinas priemones, kurios yra būtinos siekiant išvengti galimos neatitaisomos žalos įtariamo pažeidimo aukoms. Tai, kad Komitetas naudojasi savo diskrecija, nereiškia, kad yra išspręstas klausimas dėl pranešimo priimtimumo ar esmės.

5. Nagrinėdamas pranešimus pagal šį straipsnį, Komitetas rengia uždarus posėdžius. Komitetas informuoja pranešimą pateikusį asmenį apie atitinkamos valstybės, šios Konvencijos Šalies, duotus atsakymus. Kai Komitetas nusprendžia užbaigti procedūrą, jis praneša tai valstybei, šios Konvencijos Šaliai, ir pranešimą pateikusiam asmeniui pranešimo nagrinėjimo rezultatus.

32 straipsnis

Valstybė, šios Konvencijos Šalis, gali bet kuriuo metu padaryti pareiškimą, kad ji pripažįsta Komiteto kompetenciją gauti ir svarstyti pranešimus, kuriuose valstybė, šios Konvencijos Šalis, teigia, kad kita valstybė, šios Konvencijos Šalis, nevykdo savo įsipareigojimų pagal šią Konvenciją. Komitetas nepriima pranešimų dėl valstybės, šios Konvencijos Šalies, kuri nėra padariusi tokio pareiškimą, taip pat pranešimų iš valstybės, šios Konvencijos Šalies, kuri nepadarė tokio pareiškimą.

33 straipsnis

1. Jei Komitetas gauna patikimos informacijos, rodančios, kad valstybė, šios Konvencijos Šalis, šiurkščiai pažeidžia šios Konvencijos nuostatas, pasikonsultavęs su tokia valstybe, šios Konvencijos Šalimi, jis gali prašyti vieno ar kelių savo narių nuvykti į tą valstybę ir nedelsiant informuoti Komitetą.

2. Komitetas raštu praneša tokiai valstybei, šios Konvencijos Šaliai, apie savo ketinimą surengti vizitą, nurodydamas delegacijos sudėtį ir vizito tikslą. Valstybė, šios Konvencijos Šalis, pateikia Komitetui atsakymą per pagrįstą laikotarpį.

3. Gavęs pagrįstą valstybės, šios Konvencijos Šalies, prašymą, Komitetas gali nuspręsti atidėti arba atšaukti savo vizitą.

4. Jei valstybė, šios Konvencijos Šalis, sutinka su vizitu, Komitetas ir ta valstybė, šios Konvencijos Šalis, bendradarbiauja, kad nustatytų vizito detales, o valstybė, šios Konvencijos Šalis, suteikia Komitetui viską, ko reikia sėkmingam vizitui.

5. Po vizito Komitetas pateikia valstybei, šios Konvencijos Šaliai, savo pastabas ir rekomendacijas.

34 straipsnis

Jei Komitetas gauna informacijos, kuri, jo nuomone, pagrįstai rodo, kad priverstinis dingimas yra plačiai ar sistemingai taikoma praktika valstybės, šios Konvencijos Šalies, jurisdikcijai priklausančioje teritorijoje, jis, pareikalavęs iš tokios valstybės, šios Konvencijos Šalies, visos būtinos informacijos apie padėtį, gali skubiai per Jungtinių Tautų Generalinį Sekretorių atkreipti Jungtinių Tautų Generalinės Asamblėjos dėmesį į tokią padėtį.

35 straipsnis

1. Komiteto kompetencija apima tik tuos priverstinio dingimo atvejus, kurie prasidėjo įsigaliojus šiai Konvencijai.

2. Jei valstybė tampa šios Konvencijos Šalimi šiai Konvencijai įsigaliojus, tos valstybės įsipareigojimai Komiteto atžvilgiu yra susiję tik su tais priverstinio dingimo atvejais, kurie iškilo šiai Konvencijai įsigaliojus tai valstybei, šios Konvencijos Šaliai.

36 straipsnis

1. Komitetas kasmet teikia savo veiklos ataskaitą pagal šią Konvenciją valstybėms, šios Konvencijos Šalims, ir Jungtinių Tautų Generalinei Asamblėjai.

2. Prieš paskelbiant metinėje ataskaitoje Konvencijos laikymosi priežiūros duomenis apie valstybę, šios Konvencijos Šalį, tokia valstybė, šios Konvencijos Šalis, turi būti iš anksto informuota ir turėti pakankamai laiko atsakyti. Tokia valstybė, šios Konvencijos Šalis, gali prašyti įtraukti jos komentarus ar pastabas į ataskaitą.

III dalis

37 straipsnis

Nė viena šios Konvencijos nuostata neturi įtakos jokioms nuostatoms, kurios yra palankesnės visų asmenų apsaugai nuo priverstinio dingimo ir kurios gali būti įtvirtintos:

- a) valstybės, šios Konvencijos Šalies, teisėje;
- b) tai valstybei galiojančioje tarptautinėje teisėje.

38 straipsnis

1. Ši Konvencija pateikiama pasirašyti visoms Jungtinių Tautų valstybėms narėms.
2. Ši Konvencija turi būti ratifikuota visų Jungtinių Tautų valstybių narių. Ratifikavimo dokumentai deponuojami Jungtinių Tautų Generaliniam Sekretoriui.
3. Prie šios Konvencijos gali prisijungti visos Jungtinių Tautų valstybės narės. Prisijungiama deponuojant prisijungimo dokumentą Generaliniam Sekretoriui.

39 straipsnis

1. Ši Konvencija įsigalioja trisdešimtą dieną nuo dienos, kai Jungtinių Tautų Generaliniam Sekretoriui deponuojamas dvidešimtas ratifikavimo arba prisijungimo dokumentas.
2. Kiekvienai valstybei, ratifikavusiai šią Konvenciją arba prie jos prisijungusiai po dvidešimto ratifikavimo ar prisijungimo dokumento deponavimo dienos, ji įsigalioja trisdešimtą dieną nuo dienos, kai ta valstybė deponuoja savo ratifikavimo arba prisijungimo dokumentą.

40 straipsnis

- Jungtinių Tautų Generalinis Sekretorius praneša visoms Jungtinių Tautų valstybėms narėms ir visoms šią Konvenciją pasirašiusioms ar prie jos prisijungusioms valstybėms apie:
- a) pasirašymą, ratifikavimą ir prisijungimą pagal 38 straipsnį;
 - b) šios Konvencijos įsigaliojimo dieną pagal 39 straipsnį.

41 straipsnis

Šios Konvencijos nuostatos galioja visoms federacinių valstybių dalims be jokių apribojimų ar išimčių.

42 straipsnis

1. Bet koks dviejų ar daugiau valstybių, šios Konvencijos Šalių, ginčas dėl šios Konvencijos aiškinimo ar taikymo, kurio nepavyksta išspręsti derybomis arba šioje Konvencijoje aiškiai nustatyta tvarka, vienos iš jų prašymu yra perduodamas spręsti arbitražui. Jei per šešis mėnesius nuo kreipimosi į arbitražą dienos Šalys nesusitaria dėl arbitražo sudarymo, bet kuri iš tų Šalių gali perduoti ginčą nagrinėti Tarptautiniam Teisingumo Teismui pateikdama pareiškimą pagal jo Statutą.
2. Kiekviena valstybė, pasirašydama ar ratifikuodama šią Konvenciją arba prie jos prisijungdama, gali pareikšti, kad ji nelaiko savęs įsipareigojusia laikytis šio straipsnio 1 dalies nuostatų. Kitos valstybės, šios Konvencijos Šalys, neprivalo laikytis šio straipsnio 1 dalies bet kurios valstybės, šios Konvencijos Šalies, kuri padarė tokį pareiškimą, atžvilgiu.
3. Kiekviena valstybė, padariusi pareiškimą pagal šio straipsnio 2 dalį, bet kuriuo metu gali jį atšaukti apie tai pranešdama Jungtinių Tautų Generaliniam Sekretoriui.

43 straipsnis

Šia Konvencija nepažeidžiamos tarptautinės humanitarinės teisės nuostatos, įskaitant Aukštųjų Susitariančiųjų Šalių įsipareigojimus pagal keturias 1949 m. rugpjūčio 12 d. Ženevos konvencijas ir du 1977 m. papildomus protokolus, arba galimybės, kurią turi bet kuri valstybė, šios Konvencijos Šalis, leisti Tarptautinio Raudonojo Kryžiaus komitetui lankytis laisvės atėmimo vietose tais atvejais, kai jų nereguliuoja tarptautinė humanitarinė teisė.

44 straipsnis

1. Bet kuri valstybė, šios Konvencijos Šalis, gali siūlyti šios Konvencijos pataisą ir pateikti ją Jungtinių Tautų Generaliniam Sekretoriui. Gavęs tokią siūlomą pataisą Generalinis Sekretorius perduoda ją valstybėms, šios Konvencijos Šalims, prašydamas jų pranešti, ar jos norėtų, kad būtų surengta valstybių, šios Konvencijos Šalių, konferencija, kurioje būtų svarstomos siūlomos pataisos ir dėl jų balsuojama. Jei per keturis mėnesius nuo minėto perdavimo dienos bent vienas trečdalis valstybių, šios Konvencijos Šalių, pareiškia, kad jos pageidauja sušaukti tokią konferenciją, Generalinis Sekretorius sušaukia tokią konferenciją, kurią remia Jungtinės Tautos.

2. Bet kokia pataisa, priimta dviejų trečdalių konferencijoje dalyvaujančių ir balsuojančių valstybių, šios Konvencijos Šalių, dauguma, Jungtinių Tautų Generalinio Sekretoriaus pateikiama visoms valstybėms, šios Konvencijos Šalims, patvirtinti.

3. Bet kokia pataisa, priimta pagal šio straipsnio 1 dalį, įsigalioja, kai ją patvirtina du trečdaliai valstybių, šios Konvencijos Šalių, pagal savo atitinkamas konstitucines procedūras.

4. Pataisoms įsigaliojus, jos tampa privalomos jas patvirtinusioms valstybėms, šios Konvencijos Šalims, kitoms valstybėms, šios Konvencijos Šalims, lieka privalomos šios Konvencijos nuostatos ir bet kokios ankstesnės pataisos, kurias jos yra patvirtinusios.

45 straipsnis

1. Šios Konvencijos tekstai anglų, arabų, ispanų, kinų, prancūzų ir rusų kalbomis yra autentiški; jie deponuojami Jungtinių Tautų Generaliniam Sekretoriui.

2. Jungtinių Tautų Generalinis Sekretorius perduoda patvirtintas šios Konvencijos kopijas visoms 38 straipsnyje nurodytoms valstybėms.
